

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt onsdag den 17. november 2021

Sag 11/2021

Basisbank A/S

(advokat Ulrik Bayer)

mod

A

og

B

I tidligere instanser er afsagt kendelse af fogedretten i Glostrup den 24. juni 2020 (FS 32-1368/2020 og FS 32-892/2020) og af Østre Landsrets 19. afdeling den 10. september 2020 (B-445-20 og B-529-20).

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Jan Schans Christensen, Jens Kruse Mikkelsen og Anne Louise Bormann.

Påstande

Kærende, Basisbank A/S, har nedlagt påstand om stadfæstelse af fogedrettens kendelse.

Indkærede, A og B, har ikke udtalt sig i anledning af kæremålet.

Sagsfremstilling

Ved låneaftale af 16. oktober 2019 blev der optaget et lån hos Basisbank A/S på 62.000 kr. Lånedokumentet blev underskrevet ved brug af A og Bs NemID-oplysninger (brugernavn, kode og nøglekort). Lånet blev samme dag udbetalt til As bankkonto.

Basisbank søgte efterfølgende det digitale lånedokument tvangsfuldbyrdet hos A og B ved fogedretten i Glostrup. I forbindelse med fogedrettens behandling af sagen har A og B den 16. juni 2020 afgivet forklaring. Af Bs forklaring fremgår bl.a.:

” ... at hun den 15. oktober 2019 blev ringet op af en mand, som udgav sig for at være politimand. Manden fortalte hende, at hendes Instagram-konto var blevet hacket, og hun derfor skal fremsende hendes bruger-id, pinkode og NemID nøglekort til ham pr. sms. Han bad ligeledes om hendes kærestes telefonnummer. Hun sendte efterfølgende alle oplysningerne til manden pr. sms, og ringede til sin kæreste, A, og fortalte ham om opkaldet. Hun undrede sig over opkaldet, da man ikke benytter NemID til at verificere sikkerheden på en Instagram-konto.”

Af As forklaring fremgår bl.a.:

” ... at han den 15. oktober 2019 blev ringet op af en tredjemand, som udgav sig for at være politimand. Han forventede opkaldet fra politiet, idet hans kæreste, B, havde modtaget et opkald fra vedkommende tidligere på dagen. Manden forklarede, at han efterforskede et hackingangreb på hans konto. Manden anmodede på denne baggrund om, at han fremsendte bruger-id, pinkode og nøglekort til NemID pr. sms, hvilket han efterfølgende gjorde. Manden ringede tilbage et par timer senere, og spurgte om han var dansk statsborger, og i bekræftende fald, skulle han sende et billede af hans pas pr. sms. Manden oplyste afslutningsvist, at hans efterforskning var tavshedsbelagt, og at A derfor havde tavshedspligt i en uge. A sendte samme dag et billede af hans pas pr. sms til manden. Han talte seks dage senere med en ven, som opfordrede ham til at anmelde begivenheden. Han politianmeldte derfor forholdet den 21. oktober 2019.

A opdagede efterfølgende, at gerningsmanden havde hævet hele hans førtidspension, og at han havde optaget en række kviklån. Han blev opmærksom på lånet til Basisbank A/S, da han så lånekontrakten i sin e-Boks den 6. november 2019. Han spærrede sit NemID nøglekort den 6. november 2019, da han ikke var bekendt med, at der kunne optages lån med hans NemID. Han har ikke tjekket sin konto i perioden 21. oktober 2019 til den 6. november 2019, da han sjældent tjekker sin konto.”

B spærrede også sit NemID nøglekort den 6. november 2019, da A opdagede lånekontrakten i sin e-Boks.

Fogedretten i Glostrup afsagde kendelse den 24. juni 2020. I kendelsen anføres bl.a.:

”På baggrund af As forklaring, og efter en samlet vurdering af hændelsesforløbet, finder fogedretten, at A har udvist en sådan grad af uagtsomhed, at han i forhold til Basisbank A/S hæfter for låneoptagelsen. Fogedretten har lagt vægt på, at A frivilligt fremsendte billede af pas, bruger-id, pinkode og nøglekort til NemID til en ukendt tredjemand den

15. oktober 2019, og at han først politianmeldte forholdet den 21. oktober 2019, og spærrede sit NemID nøglekort den 6. november 2019.

...

På baggrund af Bs forklaring, og efter en samlet vurdering af hændelsesforløbet, finder fogedretten, at B har udvist en sådan grad af uagtsomhed, at hun i forhold til Basisbank A/S hæfter for låneoptagelsen. Fogedretten har lagt vægt på, at B frivilligt fremsendte billede af bruger-id, pinkode og nøglekort til NemID til en ukendt tredjemand den 15. oktober 2019, og at hun først politianmeldte forholdet den 21. oktober 2019, samt spærrede sit NemID nøglekort den 6. november 2019. Fogedretten har endvidere lagt vægt på, at B på tidspunktet for udleveringen af oplysningerne var bekendt med, at Instagram ikke er sikkerhedsverificeret med NemID.”

A og B kærede fogedrettens kendelse til Østre Landsret, som den 10. september 2020 ændrede fogedrettens kendelse således, at fogedsagen nægtes fremme. I landsrettens kendelse anføres det bl.a.:

” ... A og B er således blevet franarret deres NemID-oplysninger af en person, der udgav sig for at være politimand. De anmeldte forholdet til politiet, så snart de blev klar over, at de kunne have været udsat for svindel, og de spærrede deres NemID-nøglekort samme dag, som de opdagede lånekontrakten fra Basisbank A/S i As e-Boks.

Landsretten finder under disse omstændigheder efter en samlet vurdering, at det er betænkeligt at fremme fogedsagen. Den omstændighed, at B har oplyst, at hun undrede sig, fordi hun vidste, at Instagramkontoen ikke var NemID-verificeret, og at A af B havde fået at vide, at der ville ringe en politimand, kan herefter ikke føre til et andet resultat.”

Anbringender

Basisbank A/S har anført navnlig, at A og B har handlet ansvarspådragende ved udleveringen af deres fortrolige oplysninger, og at de derfor er erstatningsansvarlige for bankens tab. Subsidiært hæfter A og B på aftaleretligt grundlag.

Det følger af A og Bs forklaringer, at de frivilligt udleverede deres NemID-oplysninger mv. til en ukendt tredjemand, som på ingen måde havde legitimeret, at han kom fra politiet. De vidste eller burde have vidst, at tredjemand ville gøre brug af oplysningerne. På trods heraf anmeldte de først forholdet til politiet 6 dage efter udleveringen af oplysningerne, og de spærrede først deres NemID 22 dage efter udleveringen.

B var endda bekendt med, at Instagram ikke er sikkerhedsverificeret med NemID, og hun undrede sig derfor over, at ”politimanden” skulle bruge hendes NemID-oplysninger.

I tillæg hertil var A advaret om opkaldet på forhånd og havde derfor tid til at overveje baggrunden for henvendelsen. Pålægget om en uges tavshedspligt samt tredjemands efterfølgende anmodning om fremsendelse af kopi af As pas burde også have givet ham mistanke om svindel.

A og B har ved udleveringen af deres strengt personlige NemID-oplysninger samt ved ikke at spærre deres NemID straks efter udleveringen givet tredjemand fuldmagt til at forpligte dem, herunder i forhold til optagelse af lån.

Fogedrettens kendelse bør på denne baggrund stadfæstes.

A og B har ikke udtalt sig om kæremålet.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagen angår, om Basisbank A/S efter retsplejelovens § 478, stk. 1, nr. 5, jf. stk. 4, kan opnå tvangsfuldbyrdelse på grundlag af et gældsbeholdning. Afgørende herfor er, om A og B er aftaleretligt forpligtet over for Basisbank i henhold til gældsbeholdningen. Gældsbeholdningen blev den 16. oktober 2019 underskrevet digitalt af en ukendt tredjemand ved hjælp af As og Bs NemID-oplysninger.

Som fastslået af Højesteret i kendelser af 9. januar 2019 (UfR 2019.1192 og UfR 2019.1197) må afgørelsen af, om en NemID-indehaver bliver aftaleretligt forpligtet i tilfælde af, at tredjemand misbruger indehaverens digitale signatur, træffes på grundlag af en konkret vurdering af det samlede hændelsesforløb. I vurderingen indgår bl.a., under hvilke omstændigheder tredjemand er kommet i besiddelse af indehaverens nøgle (brugernavn, adgangskode og nøglekort til NemID), om indehaveren har haft kendskab til, at tredjemand er kommet i besiddelse af pågældende oplysninger, og om indehaveren har gjort, hvad der er muligt for at forhindre misbrug, f.eks. ved at spærre sig NemID så hurtigt som muligt, jf. herved betænkning nr. 1456/2004 om e-signaturs retsvirkninger s. 105-110.

Af den nævnte betænkning fremgår bl.a., at det klare udgangspunkt i dansk ret er, at man ikke bliver aftaleretligt forpligtet af en erklæring, der uberettiget afgives i ens navn (falsk). Der kan dog rent undtagelsesvist tænkes at opstå situationer, hvor den pågældende uanset falsk eller forfalskning bliver aftaleretligt forpligtet. Det fremgår endvidere, at den blotte overgivelse af den private nøgle med tilhørende adgangskode til en anden næppe i sig selv er tilstrækkeligt til at indebære, at den pågældende bliver aftaleretligt forpligtet. I Højesterets kendelser af 9. januar 2019 var der tale om, at NemID-indehaveren i den ene sag havde overladt oplysningerne til en person, til hvem han havde en narkogæld, og i den anden sag til en ukendt person, hvor det drejede sig om, ”at få penge ud fra en konto”.

Det er i denne sag ubestridt, at A og B den 15. oktober 2019 overlod deres NemID-oplysninger til en person, som de troede var fra politiet og skulle anvende oplysningerne som led i efterforskning af et hackerangreb på Bs instagramkonto. Det lån, som gældsbeviset angår, blev optaget den 16. oktober 2019. De anmeldte forholdet til politiet den 21. oktober 2019 efter at være blevet gjort opmærksom på, at der kunne være tale om svindel. Under disse omstændigheder finder Højesteret, at A og B ikke har udvist en sådan grad af uagtsomhed, at de hæfter for låneoptagelsen på aftaleretligt grundlag.

Allerede fordi lånet blev optaget den 16. oktober 2019, kan det ikke føre til et andet resultat, at de ikke spærrede deres NemID, da de den 21. oktober 2019 var blevet opmærksomme på, at den pågældende muligt ikke var fra politiet, og at der derfor var risiko for misbrug.

Højesteret tiltræder herefter, at fogedforretningen er nægtet fremme, og stadfæster derfor landsrettens kendelse.

Thi bestemmes:

Landsrettens kendelse stadfæstes.

Ingen part skal betale sagsomkostninger for Højesteret til den anden part.